СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XVI. Ню Йорк. Четвер, 13-го Серпня 1908. Число 33 — Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, August 13, 1908. No. 33

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Юлій 1908.

В.	16.	Кацик Михаіл, ум. 23,VI, 08,	1000·00
В.	53.	Масник Юрій, ум. 3,VII, 08,	1000·00
В.	76.	Пищевят Василь ум. 4,VII, 08.	1000·00
В.	104.	Білїнський Альозий ум. 11,VII, 08	1000·00
В.	12.	Цюрик Семан, ум. 11,VII, 08,	1000·00
В.	121.	Ленчак Анна ж. Андрея ум. 26.VI,08,	400·00
В.	12.	Косар Анна ж. Гриця ум. 10,VII,08,	400·00
В.	56,	Пиш Гаврило, запомога	150·00
		Разом	5·950·00
		Платня гол. урядників за Юлій	190·00
		Видатки Х. Гол. Конвенції (перша пол.)	2 869·58
		Адміністрація Союза за Юлій	91·33
		Засїданя гол. Уряду і под. ком. до Вашінгтону	268·89
		Весь розхід виносить	9 369·80

Розмет платить 8067 членів на ціле посмертне (кождий по 1·11 дол.) і 779 членів на пів посмертного (кождий по 56 цнт.). Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 цнт., на Фонд Резерв. по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Ф. „Вдових“ по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 1.25 дол., а на половину посмертного 70 цнт.

Д. Капітула, предсїдатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шарпонь, касієр.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Серпень.

13	Ч.	Евдокима, Юлитти мч.
14	П.	Евсевія
15	С.	Стеф. архд пер. мощ.
16	Н.	9. Ісоакія преп., Далм.
17	П.	7 отр. ефес., Евдокії
18	В.	Евсигія, Фавія свмч.
19	С.	Преображ. Госп.

ДО ВІДОМОСТИ ВСІМ МІСЦЕВИМ ВІДДІЛАМ Р. Н. СОЮЗА.

Отсим подаю до відомости, що в розметі за місяць юлій зайшла похибка в рахунку членів на пів посмертного; змісто 389 членів на пів посмертного, має бути 779 членів.

З поважанем
С. Ядловский.

— Втрата угорських Русинів. Як доносить ужгородська „Наука“, в місцевости Ділок на закарпатській Руси помер оден з найстарших угро-руських патріотів, що не піддали ся мадяроньству, але остали вірними синами свого рідного народа та працювали для него, як уміли і як їм сил ставало. Був ним о. Теодор Легеза, парох з Ділка, роджений ще 1846-ого року як син пароха в Копринах, ужанського комітату. Через ціле житє, навіть в найсумнійших часах, оставав Русином і служив свому народови в громаді і поза еї межами. В громаді побудував церкву і школу з добровільних жертв та привів громадян до тверезости і народної сьвідомости. Працював пером в усїх угро-руських виданях — головно ж в „Науцї“, якої кожде число приносило его статю, переважно релїгійно-морального, а часом горожанського змісту. Нехай буде рідна земля легкою вірному в тяжких обставинах Синови!

— Як нам доносить д. С. Бордун, то дня 4-го с. м. в руській школі в Майнерсвіл, Па. відбув ся іспит. Дітий було много, та і родичів та знакомих зібрало ся спore число, щоб послухати чого то їх діточки навчили ся в тій школї. Діти незвичайно гарно читали по руськи, потім виходили перед зібрану публику і деклямували гарні вершики. Найбільше враженє на присутних зробив сьпів. Здаеть ся не було людини аби не заплакала на звук наших чудових пісень, сьпіваних чистими, звінкими, дїточими голосочками. Треба тут в повні піднести величезну працю і заслуги учителя, д. Ів. Ґумовського, який не жалів ні трудів ні працї, а що та праця не пропала марно, але видала як найкрасші плоди, то про се переконали ся найлутше усї присутні на іспиті.

— В Перзії, де шах недавно збомбардував парлямент, послів розігнав або повішав і порізав, як звісно, вибухнула крівава революція. Росія, як звичайно, де лиш іде о насильство і панованє кнута, там сейчас готова помагати і тому вислала коронованому катови козаків на поміч против „внутренної крамоли“. Однак прихильники конституції в Перзії схоронили ся зі столицї, Тегерану, на провінцію, де безнастанно веде ся безпощадна боротьба. Головним їх осїдком стало місто Табріс якого шах нїяк не може дістати в свої руки. А тут еще і гроший нема і тому шах, після донесень послідних телеґрам, заставив всї свої коронні дорогоцінности в одним з російських банків за суму пів міліона долярів, щоб за сї гроші вирядити військову експедицію, якаб наконець дістала в свої руки непокірне місто.

— В Нюйорку від суботи, то є від 8-го с. м. розпочав ся успішний бойкот лінії трамваевої на 59 ій улици. Уже третий день кари по сій лінії ходять зовсім порожні. Причиною бойкоту є знесене на сій лінії трансферів.

— Статистика анальфабетів. Одна російська ґазета подає цікаві числа про стан невміючих читати в ріжних краях. В Росиї на 1000 рекрутів не вміє читати 617, в Греції 300, в Бельгії 101, у Фінляндії 47, у Швайцарії 20, в Швеції 0·3, в Німеччині 0·5, а в Японії нема цїлком анальфабетів.

— Руські ґімназії на Буковині. Як доносить „Дїло“, міністер окарбу згодив ся на розпочатє будови руської ґімназії в Кіцмани на державний кошт. Так само згодило ся правительство на кошти відкритя нової руської ґімназії у Вижници з початком вересня с. р. І так наші земляки на Буковинї будуть з початком шкільного року мати вже три українські ґімназії.

— Дивні подружя. В Деблїні (Англія) оженило ся двох молодих людий, оден з матерію другого. Так жили якийсь час, аж вкінци знудило ся їм і пішли до суду. Оден з них знудив собі жонате житє, а другого заскаржила жінка, що не дає їй удержаня. Коли прийшли до суду, судия питає жінку: Заки ти вийшла за муж за сего молодого чоловіка, то його мати вийшла за муж за твого сина? — Так. — Отже оба ті молоді люди є собі вітчимами. (В суді повстав великий сьміх), Судия справу розсудив так, що мужам казав слухати своїх дорослих жінок, а жінкам казав обходити ся з мужами як з дітьми.

— Незвичайно рідко трафляе ся. Вінчанє глухонїмих відбуло ся сими днями в місцевости Appleton, Wis. Якийсь Г. Бертольд, глухонїмий звінчав ся з панною Кресс, рівнож глухонїмою. Церемонії вінчаня довершив глухонїмий пастор М. Вандерін з Мільвок, Віс. Дружби і дружки були також самі глухонїмі. Зовсїм природно, що усе відбувало ся на миґі.

— Дурійка американьских міліонерів переходить вже всякі границї. Як доносять часописи в Нютон, Н.Дж. перед пару днями в готели зібрало ся товариство зложене з чотирох мужчин і чотирох жінок і казали собі подати обід складаючий ся з самих вужів. Були там вужі печені, смажені, варені, мариновані, сушені і т. д. Се були найбогатші нюйорскі люди, і як говорили, сей обід їм незвичайно смакував.

— Дня 31-го м. м. пані Walter Vernon в пристани Great South спав з пальця брилянтовий перстенець. Позаяк в тім місци море є незвичайно глубоке, тому о видобутю перстеня не могло бути і мови. Другого дня ся пані була на обіді в однім готели, де еї подано раки. І в середині одного з них, на величезне здивованє всїх, найшла она свій згублений, день перед сим, перстенець.

— В наслідок величезного пожару лїсів в Брітиш Колюмбії в Канаді потеряло житє що найменче яких 100 людий. Міста Fernie Coal Creek, Hosmer i Michel згоріли до тла, три иньші Olson, Sparwood i Cranbrook згоріли лише в части. Загальна шкода виносить около 10 міліонів долярів. Майже 6 тисяч людий лишило ся без даху. Лїси горять безнастанно, а величезні клуби диму майже закривають зовсім сонце. Пожар лїсів зачав ся еще перед місяцем, однак горіли лишень лїси, в долині ріки Elk, та ніколи не гадано, щоб пожар міг дійти до таких страшних розмірів. В містї Fernie було згромаджено около міліона тон вугля, яке рівнож згоріло. По цілій Канадї збирають ся добровільні датки, щоби прийти з помочею нещасним погорільцям.

— Ювилей олівця. Сего року минає 250 літ від часу, як люде стали уживати олівців. Попередниками того простого, але великого з огляду на своє значінє винаходу були у Римлян заострені кусники олова, котрим й не так писано, як черкано ріжні лінії. В XIV. столітю ввійшли в житє оловяні і срібні олівцї, котрих уживають переважно артисти і рисовники. Насамперед показали ся ті олівці мабуть в Італії.

— Як доносять з St. Johns, Нова Фунляндія підчас послідних бур тамтого тижня ураґан розбив 40 рибацьких лодей.

— Султан турецький по наданю своїй державі конституції носить ся з заміром знести титул „султан“ а прибрати новий титул: „цїсар всїх музулманів“.

— Віденські часописи пустили поголоску, що цїсар Франц Йосиф задумує ся оженити з графинкою Потоцькою з Ланьцута в Галичині. В тій цїли мав він, як се вже доносилисьмо, родині Потоцьких надати титул князів.. Се би вже сьвідчило про цілковиту здитиннілість 80-лїтного старця.

— Пчоли причиною катастрофи. Незвичайну, в своїм роді катастрофу спричинили — як доносить „Народна часопись“ — пчоли в селї Озерянцї, зборівського повіта в Галичині. Серед того села, при дорозї, що веде до Зборова, знаходить ся велике пасовиско, коло котрого з обох боків стоять хати, а поміж ними в городах аж 5 пасік недалеко одна від другої. Більша часть тих пасік, з котрих деякі мають і до 300 пнів, стоять на горбі по однім боці згаданого пасовиска. В суботу рано, дня 18. м. м., коли на пасовиску пасло ся кільканайцятеро коний, пустились пчоли із сусідних пасік за поживою всї в одну сторону на поля за пасовиском, де знаходять ся гречки в повнім розцьвітї. Пчоли летіли такою густою масою, що утворили ніби хмару, котра закрила пасовиско, а що летіли низько, то били собою об конї, котрі обганяючись хвостами так їх роздразнили що вони почали жалити. В однїй хвили величезна маса пчіл впала на конї, котрі почали як скажені кидати собою, не могучи добре втікати, бо були попутанї. То добачив якийсь парубок, котрий загорнувшись добре у верету і запаливши скрутіль соломи, побіг до коний та порозтинав їм пута, але мусів зараз сам втікати, бо пчоли кинули ся і на него та й його сильно покусали. Декотрі конї пустились тоді втікати з пасовиска, а деякі знов зачали перевертати ся і товчи собою об землю, чим ще більше роздразнювали пчоли; ще инші з перестраху і болю стояли мов закаменілі. Так покусали пчоли двайцятеро коний, з котрих 4 згинули на місци. Дальших 4 конї, покусані страшно, мучили ся ще кілька днів. Прочих двайцять було лиш легко покусаних. Та не конець на тім. Розлючені пчоли кинулись ще й на гуси, які були на пасовиску, та почали і їх жалити, а навіть кидали ся на воробців, що случайно туди перелїтали. Люди виділи, як воробцї втікали перед пчолами і ховали ся попід стріхи. З пожалених гусий згинуло 8 штук. Пчоли залазили їм в пірє і жалили, особливо в голову. Не досить на тім; пчоли покусали ще двоє дїтий і одну жінку а один чоловік, легко [illegible]ений, ледви що міг втечи [illegible] ся в порожній печи в [illegible]егольни. Розярені [illegible] туди [illegible] що покусані зьвіря[illegible] ні, що погибли, [illegible] писок, ніздря і ціла голова понапухали страшенно а на цілім тїлї були ґузи один коло другого, котрі місцями зливаючись разом, творили опухлини величини великого бохонця хліба або знов тягнули ся мов грубезні басамани. Люди ратували конї в той спосіб, що зливали їх водою або вкривали мокрими плахтами. Аж коли хтось в місцевій читальни „Просьвіти“ вичитав, що на пухтину від укушеня пчіл найлїпша амонякова вода, поїхав один з господарів до міста та привіз тої води і так відратовано деякі конї. Пчоли ще через два дні пізнїйше летіли в такій масї через пасовиско, що люди бояли ся випускати на него товарину та й самим туди переходити

— Повідомляю інтересованих, що моя теперішна адреса така:
Jno J. Ardan,
Penrith, Va. Cumberland Co.

ОГОЛОШЕНЄ.

Заходом тов. „Подільска Січ“ відбудуть ся дня 29 серпня 1908 р. в Ню Йорку о 7-ій год. вечером в гали Progress Ass. Rooms Ave A. ВЕЧЕРНИЦІ в честь др. Ів. Франка. Усїх прихильників хорого поета і писателя запрашає на се сьвято вечерковий комітет. По вечерницях відбуде ся БАЛЬ.

H124

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

Відбуде ся дня 29-го серпня с. р. в гали „Просьвіти“ 7-ма ул. Савт Сайт, Пітсбурґ, Па. на дохід руської гр.-кат. церкви.
Початок о 4-ій год. по пол.
Вступ 50 цнт.
Запрашає усїх Русинів і Русинок

Комітет.

ОГОЛОШЕНЄ до всїх членів Р. Н. Союза і їх Урядників.

Отсим подає ся Вам до відомости, що всї члени Р. Н. Союза, котрі, чи то будучи хорі, чи ще за здоровля хотять змінювати св[illegible] спадкоемців або робити послїдні волї, мусять робити се на відповіднім до сего бланкеті Р. Н. Союза — „Зміна Спадкоемців“ а не на яких небудь картках. Місцеві урядники, а взглядно секретарі, мусять уважати на се, і в випадках, де член хорий або здоровий хоче змінити свое посмертне, мати мусять під руками повисші бланкета „Зміна Спадкоемців“ і на них тілько змінювати. В случаю колиб член захорів і хотів змінити посмертне а секретар немав під рукою висше згаданого бланкету, в такім разї секретар має виписати таку зміну на папери в слїдуючий спосіб:

Зміна Спадкоемців.
Я ....
член братства (тов.).......
в................ відділ...
Р. Нар. Союза в Америці, число грамоти...... отсим уневажняю виименоване моїх попередних спадкоемців, означених в декларації і настановляю і іменую моїми спадкоемцями і назначую суму яка кождому на случай моеї смерти має бути виплачена як слїдуе:
....
Дано в........дня....19..
Сьвідки.
Власноручний підпис.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.
Дм. Капітула, предс.
Т. Лабовский, секр.

Іван Франко

ЗАХАР БЕРКУТ.

Образ громадського житя Карпатської Руси в XIII. віці.

Було се 1241 року. Весна стояла в Тухольських горах.

Одної прегарної днини лунали лісисті пригірки Зелемена голосами стрілецьких рогів і криками численних стрільців.

Се новий тухольський боярин, Тугар Вовк, справляв великі лови на грубу зьвірину. Він сьвяткував почин свого нового житя, — бо недавно князь Данило дарував йому в Тухольщині величезні полонини і ціле одно пригіре Зелемена, недавно він появив ся в тих горах і побудував собі гарну хату, і отсе першу учту справляе, знайомить ся з довколичними боярами. По учті рушили на лови в тухольські ліси.

Лови на грубого зьвіря, то не забавка, то боротьба тяжка, нераз кровава, нераз на житє і смерть. Тури, медведі, дики, се небезпечні противники; стрілами з луків рідко кому удасть ся повалити такого зьвіря; навіть рогатиною, яку кидалось на противника при відповіднім приближеню, не легко дати йому раду. Тож остатньою і рішучою зброею було важке копіе, яким треба було влучити противника з близька, власноручно, з цілою силою, від разу. Схиблений удар — і житю борця грозила велика небезпека, коли йому не вдалось в останній хвилї сховатись у безпечну криївку і добути меча або тяжкого топора для своеї оборони.

Не диво отже, що Тугар зі своїми гістьми вибирав ся на лови, мов на війну, з запасом стріл і рогатин, зі слугами й запасами живности, навіть з досьвідним знахарем, що вмів замовляти рани. Не диво також, що Тугар і його гості були в повній рицарській збруі окрім панцирів, бо ті спиняли би їх у ході по ломах та гущавинах. Те тілько диво, що й Тугарова донька, Мирослава, не покидаючись батька, посьміла також вирушити разом з гістьми на лови. Тухольські громадяне, видячи її, як їхала на лови посеред гостий, гордо, сьміло, мов стрімка тополя серед коренастих дубів, з уподобою поводили за нею очима, поговорюючи:

— От дівчина! Тій не жаль би бути мужем. І певно лішший з неї би був муж, ніж її батько!

А се певно була не мала похвала, бо Тугар Вовк, був мужчина як дуб. Плечистий, підсадкуватий, в грубими обрисами лиця і груби[illegible]ним волосем, він і сам подабав на одного з [illegible]ющих тухольських медведів, яких їхав во[illegible]еж бо й донька його Мирослава була дівчи[illegible] пошукати. Не кажемо вже про її урод[illegible] й [illegible]ні про її добре серце — в тім взглядї б[illegible]гато ії ровесниць могло стати з нею на рівні, хоч і не богато могло перевисшити її. Але в чім не мала вона пари між своїми ровесницями, так се в природній свободі свого поводженя, в незвичайній силї мускулів, у сьмілости й рішучости, властивій тілько мужчинам, що виросли в ненастанній боротьбі з супротивними обставинами.

Зараз з першого разу видно було, що Мирослава виросла на свободі, що виховане її було мужеське і що в тім прегарно розвиненім дівочім тілї живе сильний, великими здібностями обдарований дух.

Вона була в батька одиначка, а до того ще зараз при народженю втратила матїр. Нянька її, стара мужичка, від малку заправляла її до всякої ручної роботи, а коли підросла, то батько, щоб розважити свою самоту, брав її всюди з собою, і щоб задоволити її палку натуру, привчив її владати рицарською збруею, зносити всякі невигоди і сьміло стояти в небезпеках. І чим більші трудности їй приходилось поборювати, тим охотнійше бралась вона за діло, тим красше проявляла ся сила її тіла й її рішучого, прямого характеру. Але попри все те Мирослава ніколи не переставала бути женщиною: ніжною, доброю, з живим чутем і скромним, стидливим лицем, а все те лучилось в ній у таку дивну, чаруючу гармонію, що хто раз бачив її, чув її мову, — той до віку не міг забути її лиця, її ходу, її голосу, — тому вони пригалували ся живо і виразно в найкрасших хвилях його житя, так як весна навіть старому старцеви пригадуе його молоду любов.

Вже третій день трівали лови. Богато оленів-рогачів і чорногривих турів лягло головами від стріл і ратищ боярських. Над шумним гірським потоком, на зеленій полянї стояли шатри ловців, курили ся раз-у-раз величезні огнища, де висіли на гаках кітли, обертали ся рожни, де варилось і пеклось мясиво вбитої дичини для гостий. Нинішній, останній день ловів мав бути посьвячений самому головному, та заразом і найбільше небезпечному ділу — ловам на медведів.

На стрімкім пригірку відділенім від инших страшними дебрами, порослім густо величезними буками та смереками, покритім ломами й обвалищами дерев, було від давна головне леговище медведів. Тут, як твердив тухольський провідник, молодий гірняк Максим Беркут, гніздила ся медведача матка. Відси дикі зьвірі розносили пострах на цілу околицю і на всі полонини. І хоч нераз удавалось сьмілим вівчарям забити одного або другого стрілами та топорами, або забавити під сліп, де йому ломала крижі важка колода, спадаючи вниз, — то все таки число їх було надто велике, щоб із того була значна полекша для околиці. То й не диво, що коли новоприбулий боярин Тугар Вовк оповістив Тухольцям, що хотів би зробити великі лови на медведів і просить дати йому провідника, вони не тілько дали йому на провідника першого удальця на всю тухольську верховину, Максима Беркута, сина тухольського бесідника, Захара, але крім того вирядили з власної волї цілий відділ пасемців з луками й ратищами для помочи вібраним боярам. Ціла та громада мала обступити медведяче леговище і очистити його доразу від поганого зьвіря.

Від самого досьвіта в ловецькім таборі великий рух і трівожне дожидане. Боярські слуги від північи звивали ся, приготовляючи для гостий їду на цілий день, наповнюючи шипучим медом і яблочником подорожні боклаги. Тухольські пасемці й собі готовились острячи ножі та тесаки, обуваючи міцні жуброві постоли і складаючи в невеличкі дорожні бисаги печене мясо, паляниці, сир і все, що могло понадобити ся в цілоденній труднїй переправі. Максим Беркут, який аж нині, супроти найважнійшого і найтяжшого діла почув себе вповні самим собою, вповні начальником сеї невеличкої армії, зарядживав з правдиво начальницькою вважливістю й повагою все, що належало до діла, нічого не забуваючи, ні з чим не кваплячись, але й ні з чим не опізнюючись. Все у нього виходило в свій час і на своїм місці, без сумішки й сутолоки; всюди він був, де його потрібно, всюди вмів зробити лад і порядок. Чи то між своїми товаришами тухольцями, чи між боярами, чи між їх слугами, Максим Беркут усюди був однаковий, спокійний, свобідний в рухах і словах, мов рівний серед рівних. Товариші поводились з ним так само, як він з ними, свобідно, не силувано, сьміялись і жартували з ним, а проте виповнювали його розкази точно, швидко і так весело та радо, немов і самі без розказу були би в тій хвилї зробили то само. Боярська служба, хоч далеко не такої рівної вдачі, далеко не так свобідна в поводженю, далеко похіпнійша з одних гордо висьмівати ся, а перед другими низенько хилити ся, всеж таки поважала Максима Беркута за його звичайність і розсудливість, і хоч не без дотинків та жартів, таки робила те, що він казав. А й самі бояри, по більшій части люди горді, военні, що не радо бачили „смерда“ в своїм товаристві, тай то ще смерда, що вважав їх чимось немов собі рівним, — і вони тепер не показували надто виразно своеї неохоти, і виповнювали розпорядженя молодого провідника, маючи на кождім кроці нагоду переконати ся, що ті розпорядженя були зовсім розумні, такі як треба.

Ще сонечко не зараз мало сходити, а вже ловецьке товариство вирушило з табору. Глубока тиша стояла над горами; нічні сумерки дрімали під темно-зеленими коронами смерек; на густім, чепіргатім листю папороти висїли краплї роси; повзучі зелені поясники вили ся попід ноги, плутали ся поміж корінем величезних вивертів, сплїтали ся в непрохідні клобуки з корчамя гнучкої, колючої ожини та з сплетами дикого, пнучого хмелю. З пропадистих, чорних мов горла безодні дебрів піднімала ся сивими туманами пара — знак, що на дні тих дебрів плили невеличкі лісові потоки. Повітре в лісі напоене було тою парою й запахом живиці; воно захоплювало дух, немов би то ширших грудий треба було, щоб дихати ним свобідно.

Мовчки пробирала ся ловецька дружина непрохідними нетрами, дебрами й ломами без стежки, без ніяких провідних знаків у тьмавій гущавині. Попереду йшов Максим Беркут, а за ним Тугар Вовк і инші бояри. Обік Тугара йшла його донька Мирослава. Позаду йшли тухольські пасемці. Всі йшли озираючись і надслухували пильно.

Ліс починав оживати денним житем. Пестропера сойка хрипіла в вершках смерек, зелена жовна причепивши ся до пня, тут же над головами прохожих, довбала своїм зелізним дзьобом кору; в далеких зворах чути було рик турів і вите вовків. Медведі в ту пору, наїши ся, дрімали під ломами на моховій постелї. Стадо диків рохкало десь у дебрі, холодячи ся в студенім намулї.

Може годину йшло товариство тою трудною, нетоптаною дорогою. Всї дихали важко, ледво можучи наловити грудьми повітря, всі отирали краплистий піт із лиць. Максим частенько озирав ся позад себе. Він зразу противний був тому, щоб і женщина йшла разом з мужами в той небезпечний похід, але Мирослава уперла ся. Вона-ж перший раз була на таких великих ловах, і мала би для Бог-зна яких трудностий занехати найкрасшу їх частину! Ніякі Максимові докази про трудности дороги, про небезпеки на становищі, про силу й лютість зьвіря не могли переконати її. „Тим ліпше!“ — говорила вона з таким сьмілим поглядом, з таким солодким усьміхом, що Максим, мов очарований, не міг нічого більше сказати. І батько, що зразу також радив Мирославі лишити ся в таборі, вкінці мусів уступити її просьбам. З подивом глядів тепер Максим, як ота незвичайна женщина поровень з найсильнійшими мужами поборювала всякі трудности утяжливої дороги, як легко перескакувала гнилі ломи і величезні трами, яким певним кроком ішла понад урвища, горі стрімкими дебрами, проковзувала поміж виверти, і при тім так безпечно, так невтомимо, що Максимови здавало ся, що вона хиба на яких чудових крилах уносить ся. Він глядів на се й не міг наглядіти ся

— Дивна дівчина! — думалось йому раз по разу, — такої я ще й не видав ніколи!

Ось уже прийшли на місце. Медведяче леговище, то був високий, тілько від південного боку з трудом доступний горб, покритий грубезними буками й смереками, завалений вивертами й ломами. Від північи, заходу і сходу вхід і вихід замикали високі скалисті стіни, немов величезною сокирою вирубані з тіла велотня-Зелемена і відсунені від нього на кільканайцять сяжнів; сподом попід ті стіни вузкою щілиною шумів і пінив ся студений гірський потік. Таке положене улекшувало нашим ловцям роботу; вони потребували тілько обсадити не надто широкий плай від південного боку і тим плаем поступати чим раз далї до гори, а зьвір, не маючи иншого виходу, мусів конечно попасти ся в їх руки і на їх ратища.

Опинивши ся на тім важнім, хоч дуже небезпечнім плаю, Максим Беркут велів товариству на хвилю розложити ся і спочити, аби набрати сил до трудного діла. Сонце сходило, але гиле смерек і сусідні горби заслонювали його вид. По короткім віддиху Максим почав розставляти ловців у два ряди так, аби вповні обсадити плай. Доки плай ще вузкий, кождому ловцеви прийдеть ся стояти о пять кроків від другого; але дальше в горі, де плай розширяе ся в цілу споховасту площину, там прийде ся ловцям ширше розступити ся. Одно тілько клопотало його, що зробити з Мирославою, яка конче хотіла й собі стояти на окремім становищі, а не при боці свого батька.

А щож то я гірша від отсих твоїх пасемців, — говорила вона румянїючись мов рожа до Максима. — Їх ти ставиш на становищі, а мене не хочеш.. Ні, сього не буде! І для мого батька се був би стид, колиб нас, двое стояло на однім становищі! Правда, батеньку?

Тугар Вовк не міг їй супротивити ся. Максим почав говорити їй про небезпеку, про силу й лютість розжертого зьвіря, але вона зацитькала його.

— А щож то в мене нема сили? А щож то я не владаю луком, ратищем і топором! Ану! нехай котрий будь із твоїх пасемців спробуе зо мною порівнати ся, — побачимо, хто дужший!

Максим вкінці замовк і мусів учинити її волю. Тай чи міг спротивити ся тій дивній, чарівній дівчині? Він хотів хоч становище визначити їй найменше небезпечне, але на лихо сього не можна було зробити, бо тут усї становища були однаково небезпечні. Розстановивши ціле товариство, Максим дав ось розпорядок:

— Тепер помолїм ся, кому хто знае, а потім разом заграймо в роги. Се буде перший знак і сполошить зьвіря. Потім підемо горі плаем і станемо аж там, де він розширюе ся. Там мої товариші лишать ся пильнувати виходу, щоб анї один зьвір не уйшов, а ви бояри підете дальше, до самого матчиного леговища!

В добру хвилю потім залунали ліси й полонини хрипливим ревом жубрових рогів. Немов величезна хвиля покотив ся голос по лїсах і зворах, розбиваючи ся, глухнучи, то знов подвоюючись. Пробуркали ся ліси. Заскиглила каня над верховітем смереки, зляканий беркут широко розмахуючи крилами, підняв ся на воздухи; захрустів зьвір поміж ломами, шукаючи безпечної криївки. Нараз рик рогів утих і ловці пустили ся в дорогу горі плаем. Усїх серця били ся живійше ожиданем незвісних небезпек, бою і побіди. Обережно пробирались вони рядами; передом ряд боярський, за ним парубоцький ряд; Максим ішов попереду, пильно надслухуючи та слідячи зьвірину. Цар ломів, медвідь, ще не показував ся.

Дійшли вже до самого найвузшого горла, по за яким плай розширював ся в велику, споховасту площину. Ловці знов тут зупинули ся на розказ Максима і знов загриміли ще з більшою силою жуброві роги, розносячи трівогу в сумрачні медведачі ґаври. Раптом затріщав лім недалеко, за величезною купою грубих, перегнилих вивертів.

— Бачність! — скрикнув Максим, — зьвір наближае ся!

(Дальше буде).

Справоздане
із X-ої головної Конвенції „Р. Н. Союза".

(Дальше.)

V.

Запомог за час 2 літ виплачено:

Запомога для:

Михайла Войтила, Травґер, Па.	100 00
Андрея Сивак, Лейтроб, Па.	50·00
Івана Петрик, Джессоп, Па.	100 00
Фелікса Малуґа, Ню Йорк, Н. Й.	100 00
Андрея Мельманик, Ілінор, Па.	100·00
Михайла Клованич, Плезант Велі, Па.	100 00
Михайла Мадзюх, Шамокін, Па.	100·00
Григорія Цеплий, Форд Ситі, Па.	50 00
Йосифа Юрсаґа, Ґренвіл, Н. Й.	200·00
Февронія Болещак, Ст. Люіс, Мо.	100 00
Василя Даньчак, Алден, Па.	200 00
Андрея Звірженьского, Алден, Па.	200·00
Андрея Сивик, Лейтроб, Па. 2 раз	100 00
Івана Фецко, Донмор, Па.	200·00
АладараКівдені, Травґер, Па.	200·00
Михайла Лазорик, Ню Александер, Па.	200·00
Андрея Ковач, Елінор, Па.	200·00
Григорія Ворсук, Олифант, Па.	100·00
Анни Цеплий, Форд Ситі, Па.	200 00
Михайла Адзима, Мт. Кармель, Па.	100·00
Павла Дідик, Олд Фордж, Па.	100 00
Антона Щерби, Олифант, Па.	200 00
Івана Пірник, Прайсбурґ, Па.	200 00
Івана Войтановского, Нортгемптон, Па.	200 00
Юрія Прочо, Донло, Па.	100·00
Онуфрія Тома, Плімавт, Па.	100·00
Василя Ґалайда, Алеґені, Па.	50·00
Войтіха Сьвіржко, Белтімор, Мд.	100 00
Григорія Мрикало, Скрентон, Па.	200·00
Марії Пиш, Ремі, Па.	150 00
Антона Гарматій, Ст. Люіс, Мо.	200·00
Йосифа Ціх, Ню Йорк, Н. Й.	100 00
Гілярія Гаюла, Сімпсон, Па.	200.00
Николая Гальчак, Мейфілд, Па.	200·00
Февронія Болещак, Ст. Люіс, Мо.	100·00
Демка Гербут, Ленсфорд, Па.	100 00
Дмитра Наконечний, Йорксвіл, О.	200·00
Івана Бухвак, Смок, Рон, Па.	200·00
Стефана Зіґа, Шамокін, Па.	100·00
Петра Плеш, Ляйнсенрінґ, Па.	200·00
Никити Майчак, Шамокін, Па.	200·00
Василя Зубаль, Ґренвіл, Па.	100·00
Василя Прокіпчак, Олифант, Па.	200 00
Юрія Руяк, Вест Сенека, Н. Й.	200 00
Миколи Прицік, Олифант, Па.	1 000·00
Павла Машляк, Олдін, Па.	200·00
Николи Карпіньского, Оксфорд Тур., Н. Дж.	200 00
Антона Орловского, Смок Рон., Па.	200·00
Михайла Тотин, Тавер Ситі, Па.	200·00
Василя Рибей, Ленсфорд, Па.	100.00
Андрея Струсь, Боффело, Н. Й.	100 00
Миколи Тирпак, Травґер, Па.	100·00
Юрія Чучий, Плезант Веллі, Па.	100 00
Юрія Кудлик, Донмор, Па.	1.000 00
Івана Динько, Пітсбурґ, Па.	100·00
Юрія Зазвірского, Спанґлер, Па.	200·00
За час 2 літ виплачено запомог на суму	9.900·00

VI.

Справоздане касове діточого Фонду Р. Н. С.

В Серпню — 1906 р. прийшло	174·23
Вересню	198·28
Жовтню	176·73
Падолисті	234·70
Грудню	237·50
Січню — 1907 р.	239 08
Лютім	248 22
Марцю	270·59
Цьвітню	230·93
Маю	287·22
Червню	265·84
Липню	264·74
Серпню	260·42
Вересню	265·33
Жовтню	271·35
Падолисті	308·76
Грудню	266·70
Січню — 1908 р.	238·59
Лютім	183·20
Марцю	222·39
Цьвітню	196·79
Прихід за час 2 літ за діти був	5·041 59

Посм. запомог за час 2 літ за діти виплачено:

Посмертне по:

Верoні Митришин, Нортгемптон, Па.	146·00
Івані Штофира, Нортгемптон, Па.	21·00
Романі Гетман, Ню Йорк, Н. Й.	26·00
Андрею Барет, Плімавт, Па.	146 00
Василю Йоди, Травґер Па.	15·00
Марії Деревіньскій, Пітсбурґ, Па.	15 00
Михайлі Герман, Ст. Клер, Па.	46·00
Марії Ястраб, Карнеґі, Па.	15·00
Стефані Будигави, Нортгемптон, Па.	15 00
Парасці Пастирчак, Пітсбурґ, Па.	46 00
Михайлі Бараняк, Сімпсон, Па.	300·00
Анні Гоньчарик, Пітсбурґ, Па.	50 00
Франку Бонашевич, Скотдейл, Па.	63 00
Івані Маляр, Пітсбурґ, Па.	15 00
Марії Лайчак, Пассеік, Н. Дж.	31 00
Теодозії Віслоцкій, Сімор, Конн.	22 00
Михайлі Горощак, Ансонія, Конн.	38 00
Івані Сиротяк, Сімор, Конн.	32 00
Петрі Хомяк, Монесен, Па.	63·00
Івані Гаврак, Прайсбурґ, Па.	32 00
Михайлі Баланда, Сейр, Па.	15 00
Стефані Адамчак, Рон, Па.	300 00
Івані Рифун, Мкаду, Па.	18·00
Івані Базарник, Оборн, Н. Й.	25·00
Андрею Дзьоцко, Трентон, Н. Дж.	15·00
Анні Копча, Ст. Люіс, Мо.	25 00
Михайлі Павлюк, Алентавн, Па.	15 00
Анні Коваль, Нортгемптон, Па.	15·00
Филипі Слишик, Лейнсенрінґ, Па.	15 00
Йосифі Капцьо, Перт Амбой, Н. Дж.	18 00
Марії Моровко, Перт Амбой, Н. Дж.	15·00
Михайлі Дутканич, Ансонія, Конн.	15·00
Анні Лазор, Плімавт, Па.	26·00
Анні Лепак, Пітсбурґ, Па.	149 00
Стефані Риджик, Карнеґі, Па.	15 00
Михайлі Куленич, Ельмайре, Н. Й.	15 00
Лешку Шкирпан, Олифант, Па.	27 00
Стефані Сліжук, Ню Йорк, Н. Й.	43 00
За час 2 літ виплачено дит. зап. на суму	1.903 00

Зіставлене.

Прихід за діти за 2 літа був	5 041 59
Розхід „ „ „ „ „ „	1 903 00
Остае в касі	3.138·59
З тих грошей перенесено до резерв. фонду	1.769 26
А решта, се е	1.369 33

остае в розпорядимім фонді.

Що то за потвір Русини-Українці.

Кождий чоловік повинен знати свій нарід. Ми, Русини, повинні знати хто ми е, чиї ми діти, повинні знати, де живуть наші братя і сестри, повинні знати історию свого народа.

Позаяк тут, в Америці, е люди, котрі в „Америк. Руск. Вістнику" і в „Правді" з'огидили і з'огиджують україньский нарід не щадячи навіть особи Високопреосьвященого, щирого і сьвідомого Русина, користаючи, що нарід переважно темний і легковірний, проте хочу написати кілька стрічок, щоби кождий, що сю статю перечитае, застановив ся, чи Русин Українець наш брат, чи ні.

Кождий нарід говорить своею мовою, мае свої рідні пісні, свої питомі звичаї. Жадна сила не може розділяти народу. Хотяй одні Русини мешкають в Росиї, другі в Австро-Угорщині, а иньші далеко за широким Океаном в Америці, то нарід все остане оден з тою самою бесідою, тими самими піснями і звичаями. Поїдеш до Черновець на Буковину, поїдеш до Львова в Галичині, до Мункача в Угорщині, до Харкова або Києва в Росиї, всюди почуеш руску, рідну бесіду, знайдеш рідних братів.

Границі царств і країв зміняють ся, але нарід все той сам. Була Галичина під польским владінем, а жив в ній нарід руский, 1772 року Галичина прийшла після розбору Польщі під скиптр Габсбурґів, а нарід в ній руский остав руским. В р. 1775 Туреччина відступила Буковину Австриї, а цісарева Марія Тереса утворила з сего краю окреме воевідство; однак жили в Буковині Русини під панованем Турків, живуть під панованем австрійским, а еслиб перейшла Буковина під царя, тоді Русини останyть Русинами хотяй під иньшим царем. Народу, як сказано, не розділить жадна сила, ні ріки, ні гори, ні широке море.

Нарід руський жие на Україні в Росиї, в Галичині, на Угорщині, на Буковині і в Америці, ба навіть на далекім Сході над рікою Амуром в Азиї.

Тарас Шевченко писав:

> Учіте ся, брати мої
> Думайте, читайте
> І чужому научайтесь
> І свого не цурайтесь.
> Бо хто матір забувае
> Того Бог карае,
> Чужі люди цурають ся
> В хату не пускають.

Учіть ся Русини і чужого і чужої мови, істориї, то добре і нераз дуже потрібне, як пр. тут в Америці люди наші часто дуже бідують, що не знають анґлійскої мови, однак „свого не цурайтесь", не встидайте ся своеї бесіди, мови рідної, своеї матери, бо хто „матір забувае, того Бог карае", за ніщо мають такого чужі люди, „чужі люди цурають ся".

Коротко кажучи, ганьба і встид не знати рідної мови, своеї історії.

Тепер приступлю до найважнійшої річи. Скаже дехто: Добре, я то все зрозумію, але длячого Русинів звуть Русинами Українцями або лише Українцями Єсли Ваша ласка, то прошу послухати чому оно так.

Назву Україна стрічаемо в руських літописях вже в 13 віці, а ся назва перейшла до народних уст, до народних пісень. Весь нарід сьпівае про Україну в значіню Руси, своеї вітчини. Всі руські землі в російськім царстві, т. е. ґубернію Київську, Волиньску, Харківську, Подільську, Полтавську, Чернигівську, Херсоньску і Катеринославську став руский нарід звати Україною, від краю, що зве ся Україна.

Чи чули Ви, дорогі читачі, що у Франциї жиють Французи, в Німеччині Німці, в Англії Анґлійці, а на Україні Українці? Добре, то слушно есть що на Україні Русини звуть себе Українцями, однак Русини галицькі, Русини угорскі, Русини буковиньскі і Русини в Америці тої назви не повинні приняти, каже не один (перший лучший писака). Щоби ту справу висьвітлити, треба знати дещо і політику і обставини.

Великороси густо-часто зовуть себе русским народом, хотяй того права не мають, бо е Росияни. Стара, чи там тверда партия в Галичині уживае також слово русский, хотяй она е московська. Може читалисьте українсько руські ґазети, то знаете, що посол Глібовицький говорив по московськи у Відни в парламенті, а ґазети писали про него що то русский челавек, тай в Америці е тут люди і сьвященники, котрі захвалюють цареславе, а звуть себе русскими, хотяй повинні себе звати російскими або московськими наймитами, от пр. татуньо Обушкевич звав себе русским, а завдяки него богато перейшло на цареславну віру.

Щоби отже відріжнити Русинів правдивих від Москалів або московських наймитів, Русини галицькі стали себе звати Русинами-Українцями.

Так бачиш брате, що Українець то таки наш рідний брат, а не жадна потвора.

Нарід що говорить по руськи чи там по україньськи, жие на просторих землях від ріки Сяну на заході, на схід сонця понад Дністром, Дніпром аж по ріку Дон, а на полудне по Чорне море.

Русинів е около 30 міліонів, однак на Україні е найбільше около 26 міліонів. Нас в Галичині, Угорщині і в Америці всіх Русинів проти українських Русинів мале число, тож мусимо тулити ся до братів, мусимо навіть приймити назву Українці, бо в злуці наша сила, в злуці зможем собі добути кращої долі.

Я знаю, що та писанина не припаде до смаку „Ам. Руского Вістника" і „Правди", однак най казять ся редактори, не потрафлять нич зробити, не потрафлять змінити назви Українець або Русин Українець. Ся назва стала загально принята і уживана навіть чужими народами.

Русин-Українець.

Від головного орґанізатора Р. Н. Союза.

Відозва

до всіх бувших місцевих орґанізаторів Р. Н. Союза в Америці.

Поважані Панове!

Отсим маю честь повідомити Вас, що X. Гол. Конвенція вибрала мене головним орґанізатором Р. Н. Союза і яко такий перебрав я дня 21 липня с. р. від бувшого гол. орґанізатора а заразом гол. фін. секретаря, п. С. Ядловского мій уряд і з нинішним днем зачинаю мое діловодство.

Щоб справу орґанізаторства основно зреорґанізувати, як сего вимагае нова система, то сим оповіщаю, що з нинішним днем на разі засуспендовую всіх бувших місцевих орґанізаторів і їх права остають в завішеню і ні один бувший орґанізатор не мае права на підставі старої повновласти орґанізувати членів до Р. Н. Союза, поки не зголосить ся до мене і не отримае від мене нової повновласти. Тому передовсім прошу, щоб всі бувші орґанізатори найдальше до 14 днів звернули старі повновласти на руки бувшого гол. орґанізатора п. С. Ядловского.

Відтак взиваю і прошу всіх щирих і охочих до праці, передовсім старих орґанізаторів, як також всіх, хто мае охоту працювати для розвою Р. Н. Союза, щоб зволили як найскорше зголоситись до мене, що хотять стати місцевими орґанізаторами, а по отриманю їх зголошеня в можливо як найскоршім часі вишлю кождому нову повновласть і нові орґанізаторські книжки, як також всякі інструкції і інформациї.

Вкінци зазначую також, що в однім відділі не може бути більше як один орґанізатор, але если в одній місцевости есть більше відділів Р. Н. Союза, то само собою розуміе ся, що кождий Відділ мае право мати свого орґанізатора.

Остаю з поважанем

Андрей Ґела
Головний орґанізатор Р. Н. Союза.
P. O. Box 76
Jersey City, N. J.

„SWOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Little Russian Nat'l Union of America.

Rev. P. Poniatyshyn, Superintendent.

Anth. Curkowskyj, editor.

K. Kirczow, manager.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 26, 1906 at the Post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в четвер і коштує:

в Америцї на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америцї на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисї, пішлїть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA“
183 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Горнїм болото з хати!

Уже пару тижнів наперед, всякі „Правди“ і „Поступи“ крикливо, ярмарочним тоном завзивали людий на велике віче, яке мало відбути ся 8 го с. м. в Філядельфії, Па. Судячи після оголошеної програми, головною точкою обрад віча мали бути справи чисто церковної натури, і то справи тикаючі ся лишень гр. кат. церкви. Отже яким правом і звідки мали там забирати голос такі людцї, як Гладик, Луцик, православні попи та череда всяких иньших ренеґатів і відступників, які не належать анї до нашої церкви, анї навіть, яко явні зрадники, не мають права більше зачисляти ся до нашого народа. Та і оголошена проґрама була лишень заслоною для замиленя людських очий — а віче мало цїлком иньшу цїль та про цїлком що иньшого мало ся на нїм говорити.

Се показало ся зараз на початку. Коли явило ся кількох наших сьвящеників, „сторожа“ стояча в дверох не впустила їх до середини — бо там були вже православні батюшки. Православні батюшки — і справа буллї?!!! Ага, тепер уже знаємо куда стежка в горох і що має означати віче.... Отже справа така:

Луцик і Гладик мають балакати і брехати — як звичайно — на Епископа, та хитро підготовити ґрунт, батюшки же наставлять царокнутославний міх, та згорнуть туди усїх присутних, а тодї доперва почнуть трубіти по всьому сьвіту, що мовляв всї філядельфійські Русини пристали до царославної кошари. А що вони — треба їм се в честь сказати — видно еще не позбули ся усьої чести, і самі розуміля, що їх робота є вельми підла і безлична (подібна роботі сеї безроги, що рие в чужім огороді), се виявило ся з того, що заказали пускати на віче Українцїв та гр. кат. сьвященників. Колиб вони чули за собою правду і справедливість, та не були-б ся поховали за поліцейські палки, не булиб ся бояли впускати навіть найбільших своїх ворогів Противно, вони б їх самі завізвали, щоб перед лицем народа арґументами їх побити і показати, що не сї, але вони мають правду. Але звичайно, злодїй іде красти лиш потемки, тому то і аранжери віча, Гладик, Луцик і православні батюшки замкнули ся кордоном, щоб тим лекше баламутити і туманити народ.

Але вертаймо до самого віча. Ситуація така: на галї хрунї, на естраді московські запроданцї і хрунї, на дверях поліцаї і хрунї а на улици до сотки філядельфійських Русинів, яким не дозволяють піти у середину.

На салї народ лазить в безпорядку, одні в капелюхах, другі без, одні на других дивлять ся здивовано мов би питаючи один в одного, чого се вони тут, та чого їх загнано в отсю галю. За столом, на естраді сидить Гладик. По галї тимчасом шибає ся безвпинно Луцик, що хвилини зупиняє ся коло батюшки Немоловського (редактор Свѣт-а) та філядельфійського православного попа, хитро підморгуючи, та облизуючи ся, немов заздалегідь уже смакуючи сю віску, що йому за вірну послугу на могорич поставить царокнутославна місія. Шум і крик скрізь.

Коли се вилазить на естраду Луцик і давай кричати. Плів про паньщину, про Поляків в „краю“ далї за кріпацтво, про кривди Русинів та при кінци заявив, що дуже тїшить ся, що народ зібрав ся на се „віче“. Спосіб говореня Луцика чисто економсько-хлополацсько-хрунївський і своїм духом і способом бувби добрий тому сто лїт десь в найтемнїйшим закутку, але не на вічу в Америцї. По друге голос сичачий, чисто гадючий; — видко „ачищення“ переїла йому зовсїм горлянку. При кінчи Луцик іменував предсїдателем віча Яроша.

Через час цїлої бесїди Луцика народ його зовсїм не слухав, але гомонїв і кричав.

Коли Луцик іменував Яроша предсїдателем, то за сим було яких 60 — а більшість, звиж 200 запротестувала проти нього. Однак на се нїхто не звернув уваги, позаяк президія віча, се самі хрунї і москалї. Секретаря не вибирав нїхто — Гладик сам себе вибрав, сїв за стіл та удавав, що він письменний.

Ярош вийшов та почав щось говорити. Однак що він сказав слово, то весь народ закричав „Неправда! брехня!“ та не дав йому говорити. Зняв ся страшний галас і крик. Встає Гладик та давай верещати, що мов нарід, коли прийшов на віче, то мусить слухати, що хто буде говорити, але його зігнали.

Вилїз знова Луцик. З його появою на естраді зняв ся страшний крик: „Геть кацапе!... Долой кацапа!.. Для злодіїв нема тут місця!... Зрадник!... Хрунь!.. Зволоч!.. На Камчатку з кацапами!..“

Луцик бачучи, що не переливки почав з иньшої бочки. Почав ласити ся до народа, неначе та собака, що бачить бук в руках хазяїна і давай гнути усякі байки і передпотопові небилицї, що то ними присипляють малих дїтий, та видко хотів за всяку цїну полишити ся на естраді Дивлячи ся на нього в сю хвилю, мало ся вражінє, що бачить ся в цирку блазна, що то його звичайно називають der dumme August. Трохи втишило ся, бо звичайно, народ се зацїкавило, що на вічу надпрограмово став показувати блазенські штуки „найбольшій русcскій літератъ“ і сю хвилю використав Луцик та далї брехати на „украинского бискупа“. Зняв ся страшний крик: „Проч з Луциком!... Брехня!.. Ганьба кацапам!.. і т. д.

Бачучи свойого отрока в „большой опасности“ зірвав ся з місця піп Немоловський, прибіг до президії та давай радити, щоб вони застосували найгарнїйші культурні средства российського уряду — кнут. Зняв ся галас, люди кричать: що тут має чорносотенець?... Проч з редактором Свѣта!... В тїй хвилї війшов на галю якийсь чоловік. Видко з твари, що він не належав до породи хрунів, бо сї сейчас кинули ся до нього і давай його викидати з галї. Нарід уняв ся за ним, кажучи, що коли віче публичне, то на ньому вільно бути кождому. Галас, крик, стукіт, крісла тріщать. Здаеть, хвилина еще, а крісла полетять в сторону чесної президії, мимо того, що Луцик блазеньствами все ще старає ся розсьмішувати нарід. Чисте пекло. Гладик хоче говорити, але засипаний належними йому придомками спускає уха і ховає ся. Хтось кричить: „Хрунї всї на лїво — українцї праворуч!...“ Але розярений народ не звертає на се уваги і завзято жадає дальше, щоб чорносотенцї, як Гладик, Луцик, Немоловський, Ярош і т. д. пішли собі до ч...а з галї. В сїй хвилинї входить відділ поліції з палками і чути слова: ґеравт!...

Кацапських аранжерів віча, що позаду відтягали ся, поліція чемно палками попросила виносити ся.

На улици, коли кацапи появили ся, філядельфійські Русини, що там тимчасом зібрали ся привитали їх свистом і котячою музикою та окликами: ганьба!... Гладик, Луцик, Немоловський та усї царославні попи перед розяреним народом сховали ся там, де цїсар пішки ходить, та зовсїм не показували ся. Можливо, що лучила ся їм також і яка друга менче приятна пригода, бо звичайно, в страху. чоловік за нїчо не може ручити — але се вже редакцийна тайна „Правди“, „Свѣта“ та „Поступа“. Вісьмох найтиповійших і найбільше расових хрунів на памятку з віча пожичила собі філядельфійська поліція. Правдоподібно засушать їх для якого музею, як цїкаві okази людий, що можуть жити без крихти мозґу у голові.

І так: самі хрунї скликали віче, самі його розігнали та в додатку ще і самі попали ся до джелю.

Се звичайний конець усяким киринникам, усякій підлій роботі, бо хто під ким ямки копає, сам у них попаде. А з другого боку філядельфійське віче се відрадний доказ, що наш нарсд починає поволи приходити до голови по розум, починає пізнавати вовків в овечій шкірі та отрясати ся від тої банди платних посіпаків, що для власної користи готові продати шкіру рідного батька, готові рідного брата завести у пропасть, щоб лиш свій карман набити долярами. Філядельфійське віче показало, що сьвітло починає брати верх над аґентами темряви, підлоти і зради. І нехай філядельфійцї стануть приміром другим, а в недовзї по „Правдах“ „Поступах“ „Свѣтах“ та усяких чорних духах в рясах і без не стане і слїду на тутешній земли.

Тому за приміром філядельфійцїв: Горнїм болото з хати!...

Читайте і судїть.

Сими днями в 25-ім числї „Ам. Русского Вістник а“ опять появила ся дспись про дїла Преосьв. Епископа так в Whiting, Ind як і в Шікаґо Ілл.

Перечитавши сю допись кождий знаючий хоч в части тамошні відносини, мусить заявити, що все там побабране се безличне циганьство і безвстидна лож.

„Чесний“ дописуватель поміж иньшим пише, що він з Преосьв. через справи угроруской „справедливої орґанізації, через Соединеніе“ до „велмі велькей баламути припов“, так, що в наслїдок того навіть мусів опустити офіс.

До якого степени треба стратити честь, щоб відважити ся з подібними безличними брехнями виїхати в часописи, то се переходить уже усяке поняте. Однак ми днесь постараємо ся сего панка сфотографувати пару словами, аби сьвіт дізнав ся що се за причина его писаня.

Справа є така. Уже від двох лїт маємо безперестанні непорозуміня з бувшим нашим сьвященником Іоанном Паркутом. Запитаєте з якої причини. Отже слухайте: Ми від 5 х, словамо пятьох лїт не маємо віжких церковних рахунків, то є за цїлий час, коли він разом з своїми прихвостнями були за касієрів. А доґаздовали ся они до сього, що приміром, один з касієрів з 1905 го року, а теперішний дописуватель до „Ам. Русского Вѣстник а“ украв в січни 1905 р. суму 197 дол. а за цїлий рік забракло в касї около 1500-2000 дол.!

Отже сей сьвященник, каже, що о сім нїчо не знав, бо його книги касові нїчо не обходять, хиба лишень тодї, коли він є касієром. Але ми бачимо, що і се, що повинно його обходити, се є книги метрикальні також его видко не обходять, бо їх зовсїм нема. Каже, що сего в Америцї не потрібно (!?) і Рівнож Тайна сповіди для нього не істнує, бо еї зломив! Чек сполку ч. 262 сфалшував, бо з суми 600 дол. зробив 690 дол. Чи еще вам треба більше? І тому не дивниця що одну з таких квіток сьвященників „угрорусских“ ми конче хотїли ся позбути з поміж себе, та відпекати ся біди. Але відпекати ся біди не так легко.

І хотя не хотя ми призвали до оборони від своro патріота „гетьмана, батька анахістовъ и радикаловъ, украинцовъ голову, и заубійцу угро-русского народа“, Епископа Ортинського. Рівнож просили о пораду Преосьв. Епископа тутешної дієцезії. До сього послїдного ми три рази писали, три рази телеґрафували, однак не удостоїли ся нїякої відповіди.

Секретар сполку Соед. ч. 333 при нагодї одної дописи пару словами згадав і про се. І що дїє ся. Із тих пару слів появила ся цїлісінька ґазета під іменем сего сполку і про що?... Усе про Епископа, та самі лайки і брехнї, яких сему дописувателеви анї не снило ся писати.

На просьби всего народа прибув до нас наш Епископ і перевів слїдство, наслїдком чого о. Паркута мусів забирати ся. Бігав він вправдї на корт, однак там еще його вибештали і викинули. Пішов.

Народ скинув з очий слїпоту в якій хотїв його тримати угро-русский орґан і прозрів. До сих пор ми уважали Епископа за щось найгірше, нелюдське, словом за такого, яким представляв його „А. Р. Вѣстникъ“. Ми до сих пор булиб дали ся порізати, що се все, що сей орґан писав, се сьвата правда, бо ми, прості хлопи, навіть не сьміли і подумати, аби учені люди відважали ся публично, в ґазетї циганити, щоб сї проводирі, котрі горлають, що все роблять лишень для ідеї (? Ред.), що они суть самі найпідлїйші киринники!

І ми приняли студено Владику, бо ми його зовсім не знали, але коли ми його почули, коли ми переконали ся, що він є дїйсним батьком і опікуном народа, то уже з сльозами жалю з ним розставали ся і почали шукати за причиною, чому то наш орґан так проти нього виступає.

І сейчас ми написали допись до „Вѣстн.“ заслали ею registered, але не удостоїли ся анї одного слова відповіди. А чому? Бо ми писали про Владику, та в його защитї.

Ми писали до „Вѣсн.“ яко урядники сполку Соединенія, але ми побачили, що нас не уважає уряд Соедин. навіть за гідних відповіди. Уже від 6 місяцїв жадали ми підпори для члена, Гр. Копца, який по причинї нещастя в фабрицї став вічним жебраком, та який від довгого часу сповняв всї свої сполк. належитости незвичайно точно. До днесь він не дістав нї цента, мимо сього, що главний председа, Угрин обіцяв се зробити на конвенції.

І ми побачили, як дбає про нас головний уряд, та наш орґан. Ми пізнали, що не они для нас, але ми есьмо для них.

Нам можна платити, але за наші гроші, які нам правно належать ся, нам не вільно упімнути ся. Коли вони для себе ухвалювали величезні плати, то ми нї словом не супротивляли ся, бо ми знаємо, що за працю належить ся плата. Але так само і хочемо, щоб се, що нам належить ся, ми також дістали. Сей бідак не годен від Соединенія вижебрати своїх 200 дол. на рік, коли такий Жаткович від сего самого тов. може без жадних заходів побирати 7160 дол. і то так: платня 2160 дол., а від кождого календаря 25 цнт., то є від 20 тисяч календарів 5.000 дол.!... Не рахуємо тут нїяких адвертайзментів. Про се мігби дещо сказати гол. Уряд Соединенія! Ми однак сеї дрібницї, що нам правно належить ся, не можемо добити ся. А чому? Во ми глупі і не бачимо, що власне ті, що кричать,

що вони так за нами борють ся, власне ті суть найбільшою ганьбою і закалою нашого народа!

Днесь ми їх пізнали і явно заявляємо. що ми стали дітьми нашого Владики і ми благодаримо Господа, що дозволив нам его пізнати. Ми знаемо, що перших апостолів, перших владик мучили, і тому не дивуемо ся, що і „Вѣст.“ нашого також обкидуе болотом, що хотівби его позбути ся, бо він знае, що коли народ пізнасть свого Владику, то тоді теперішним проводирам стане тепло.

А тепер ще пару слів про се, що стало ся у нас 18-го червня с. р.

Ми, і наш теперішний сьвященник просилисьмо бувших кураторів дуже гарно о здане рахунків, завзивалисьмо кільканайцять разів на мітинґи, однак все даром. І ми мусіли піти на судову дорогу, щоб дійти до ладу з нашими честними кураторами (злодіями)
Від одного корт уже виділ став книги. За два роки хибуе тілько около 2000 дол!... Тепер рахують других.

Сі наші бувші куратори хотіли нас настрашити і позбиравши самих таких людий, яких з иньших сполків повикидували, заложили проти нас новий сполок. Ми проти того запротестували.

Але щож. Тих 5 людців, що се роблять, суть дописувателями „А. Р. Вѣстника“, пишуть до нього „превосходну“ брехню, то і нічо їм не вдієш. Гол. Уряд Соед. післав до нас делеґата, Іоана Дримака. Ми думали, що він, яко делеґат гол. уряду вияснить нам і вислухае всі наші жалоби, успокоїть нас, вияснить, чому то ми стали недостойними відповіди гол. уряду, на якій підставі може гол. уряд ломити статути Соед., повість, чому і длячого не хотять принимати в члени сих людий, яких ми подали, яких хиба одинокою „хибою“ е се, що обстають за своїм Епископом і т. д....

Але він сего всего не зробив. Скликав мітинґ, на який явили ся сполки чч. 74 і 333 Соед. На 2 год. однак перед міт. делеґат гол. уряду пішов до сальону, де вже на нього ждали: Geo Федорко Ґіпман, Кронпах, словом Федорко and Co. і там радили. Делеґат коло бари прочитав лист славного гол. Уряду. Присутний там припадково член катол. Єдноти Андр. Jancsusek видячи се поступоване, обурив ся тим, та звернув їм увагу, що такі справи залагоджують ся на мітинґу, а не коло бари.

Делеґат по такім підготовленю прийшов на мітинґ. Коли почув, що люди фактами доказали безправства і насильства гол. Уряду, заявив що се його нічо не обходить, що він вправді бачить, що слушність е по стороні людий але він може говорити лиш про... новий сполок. Коли від нього дальше зажадано, аби він підписав протокол мітинґу, то і сего не хотів зробити, бо на се не дістав уповажненя від гол. уряду!... Люди до краю огірчені і розярені сим нехтованем, бачучи се нове свиньство і шкандал стали його питати, хто властиво мае протокол підписати. На се делеґат відповів: „Я не підпишу, бо бою ся голов. Уряду. Як би я підписав, то мене головний уряд знищить! ..“

Ми не годні сказати, що в сю хвилю в наших душах діяло ся, коли ми побачили, що голов. уряд уважае нас за якихсь баранів, що сей урядник, який від нас зависить, якого ми платимо, сьміе нас публичмо по лици бити. На наші всі інтерпеляції і зазиви він мав лиш одну відповідь: „Ви не бреште, бо я вашої брехні не бою ся!..“

Ми мали на стільки почутя гідности, що не сплямилисьмо своїх рук, викидаючи за двері такого посіпаку.

Се е також один з тих, що нас „боронить“!..

При кінци прилюдно заявляемо, що тут наш Епископ ні одним словом не відізвав ся проти Соедин. ані проти Угрина, або Жатковича. Се все, що написано в ч. 25 „А. Р. Вѣстн.“ се підла лож і безхарактерне циганьство! Ми се стверджуемо своїми підписами. Епископ навіть і не потребуе проти них говорити — проти них говорять їх власні діла. І не Епископ, але їх діла знищать Соединеніе...

Whiting, Ind. Jul. 30 1908.

Стефан Сенчак
пр. спол. ч. 74 г Соед.
Мих. Волчко
секр. спол. ч. 74 в Соед.
(печать).
Фр. Клапак
пред. спол. ч. 333 в Соед.
Вас. Сорока
секр. спол. ч. 333 в Соед.
(печать).

Над пропастию!

Під таким заголовком появила ся в 29-ім числі „Правди“ і то на самім переді статя в котрій Луцик хоче показати руському народови пропасть в якій він мае найти свою кінчину. Наговоривши своїм способом цілу копицю дурниць, несказавши нічого путнього, закінчив свою мудрість зазивом до борби з ворогом „русского народа“. Щоби оцінити вартість того, що пише Луцик, мусимо застановити ся, над моральною вартостію самого автора, Хто-ж есть сей Луцик? Бойсак, що не хотів учити ся в школах, і мусів подати ся на „пана“. Пановане своє зачав тим, що став писарювати у одного жидівського адвоката; писанина надоїла, тож приїхав до Америки в надії, що в Америці так як в галицькім селї стане людий дурити, та за рік два зробить гріш; ну а потім; або дальше буде провадити, свое підле ремесло, або драпне нахапавши ся долярів. Тымчасом інакше стало ся, як гадало ся і наш славний русский патріот-діятель чомусь не влюбив собі Америки і вже в осени їде до „Галиції“; значить ся фантастичні пляни недоученого русского літерата від „Правди“ не дописали, а надії на розбогачене ся завели. Що Луцик есть не довареним півголовком, на те я Вам покажу, чесні читателї, такой его власною рукою, ним самим виписане у Правді під повисшим наголовком свідоство морального убожества. Луцик взивае руський народ до борби з ворогом, бо.... бо грозить тому руському народови погибель, бо руський народ стоїть вже над пропастию!! А тою пропастию есть: „протестантські секти“!... Перше говорить Луцик у своїй статї за Преосьвященног епископа Ортинського, попиків українчиків народовців, а дальше зліз на протестантів!! Луцик називае всїх руских сьвященников враз з їх преосьвященним Владикою ворогами руського народа, без ніяких дальших пояснень, без наведеня фактів, от так собі, мов той пес на подвіру що то від часу до часу гавкне, аби господар чув, що він не даром їсть хліб. Мовляв: добрий пес, бо бреше. Хто не зрозуміе тої не оспоримої правди, що се мусать бути безлична брехня, зі сторони Луцика назвати кількадесять народовців сьвященників і епископа зрадниками руского народа? Таж між ними суть сини хлопські, суть такі, що в борбі за права руського народа в Галичині поносили кари — терпіли переслїдоване, мали політичні процеси — словом розпинали ся за права руського народа. І такий запорток, чи випорток Луцик сьміе тих неустрашимих провідників руського народа називати зрадниками! Чи мае Луцик хоть троха совісти, чи е в него всї в дома, чи не бракуе ему якої клепки в голові?! Народови руському грозить секта протестанцька ту в Америці, каже Луцик. І він мае лице плакати над тим бідним народом, котрого загнав разом зі своїми кумпанами у вовчу яму? І ему не встид кричати: лапайте злодія!! коли він сам е тим злодієм руського народа!! Хтож нарід збаламутив? хтож его вагнав в обійми сектярства, як не Луцик з такими запроданцями як Угрин, Жаткокич, Борух, Шмайда, Зайда та всяке шумовине руської суспільности! Таж Ви робите мітинґи, орґанізуете комітети, аґітуете письмом і словом між народом. А против кого і в якій цїли?! Вашими ворогами суть: Епископ, той дамоклевий, страшний меч, що мае дикій гидрі московських запроданців, як Луцик, Жаткович і другі відтяти всяку силу баламученя руського народа! Вашим ворогом есть кождий, щирий Русин, котрий не їде разом з вашою чередою, з американьско — российськими чорносотенцями. У Вас кождий неук, підляк, дерун, ба і злодій, котрий не хоче поклонити ся росийському мольохови. От чому то Ви, безвстидні „Ліповане“ дзвякаете на наш щиро русько народний рух ту в Америці і в Галичинї.

Луцик плаче, проливае крокодилячі сльози із за того, що частина збаламучених Русинів дала ся загнати до протестанцької кошари. Хтось би гадав, що Луцик дійстно такий щирий християнин і добрий руський патріот. Але ми скажемо: Господине Луцик! кадїть тому, хто носа не мае! На село людий дурити, а не ту в Америці!

Се і слїпий бачить, що не тому пливуть Луцикові сльози, що відпало декілька збаламучених від нашої церкви! Ні! не тому Луцик плаче, але тому, що цароспавна церков росийська не збогатила ся тим набутком. Він плаче, що бодрукївці вибрали не цароспаве, а протестантизм! От видите добрі люди, чому то Луцик заходить ся з плачу!! Якби то були збаламучені Русиниска взяли собі попушка-батюшку росийського, викропленого Платоном, е! тогди не мав би був Луцик слів похвали для ренеґатів в користь царославя!... Я раджу Вам, дорогі братя Русини і Вам „твердим“ і „мягким“ і „Угорским“ і „гайдамакам“ читати Луцикову Правду (розуміе ся не платити за ню) але читати і думати над нею, а дійдете певно до того самого переконаня що і Ваш брат майнер. Дійдете до розвязки Луцикової загадки; пізнасьте причину, чому то Луцик уїдае на папежа, епископа, щирих руських сьвященників народовців, тямучих сьвіцких людий з руського роду, чому то в хвилях запоморочена кричить, що руському народови грозить пропасть, або иншими словами сказавши вичитае між стрічками сї слова розпуки: „Дивіть ся добрі люди, ми русскіи — значать ся московські — запроданці, стільки горла надерли, стільки паперу, чорнила напсували, стільки разів для московської ідеї під барою ночували, працюючи в сальонах над приверненем уніятів до росийської кошари, а они!! О! горе! а они до шизми заздом обернули ся і пішли в презбітеряни!... От видите, чому то Луцик плаче! Так само заплаче Гладик а і Жатковичови певно стане фарисейська слеза в оці, та будьмо певні, що причиною їх плачу буде: Чому відпали уніяти не до шизми а до секти протестантської.

Майнер.

Конкурс.

Головний уряд Р. Н. Союза отсим росписуе конкурс на написане слїдуючих шкільних підручників для американсько руських шкіл:

1) Буквар,
2) Перша читанка,
3) Малий Катехізм.

Услівя: Підручники мусять бути писані фонетичною правописею, приноровлені до тутешних обставин і писані на лад відповідних анґлійських книжок. Однак в них мусять бути подані і короткі відомости про нашу стару вітчину (істор. і ґеоґр.). Підручник під числом 3) рівнож мае бути писаний фонет. правописею, мае бути практичний і мусить дістати апробату Преосьв. Владики С. С. Ортинського.

За найлутші праці двох перших підручників (1) Буквар і 2) Перша читанка) визначае ся надгороди по 100 дол., а за 3) Малий Катехізм 50 дол.

Реченець: до 1-го січня 1909 року.

Праці належить писати на одній стороні 8 ки, четким письмом і присилати непідписані, лиш зазначені моттом. Се саме мотто треба написати на залученій з працею, замкненій коверті, в якій мае містити ся імя і назвиско та адреса автора. Праці належить присилати, як рівнож і відносити ся до всякі близші інформації і обясненя до Rev. P. Poniatyszyn, 324 Washington Ave., Elizabeth, N.J.

Д. Капіґула пр.
С. Ядловський скр. ф.
Т. Лабовський скр. р.
А. Шаршонь кас.

ДО ВІДОМОСТИ УСІМ ВП. СЕКРЕТАРАМ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ.

Разом з розметом за с. м. получать Вп. Секретарі місцевих відділів циркуляр, в якім мають виписати точно імена і адреси усіх тих членів свойого відділу, які хотілиб получати часопись друковану латиньскою азбукою. (Ухв. Х-ої Голов. Конв. Р. Н. Союза).

Виповнений циркуляр належить як найскорше (найпізнійше до 15-го с. м.) прислати до редакції Свободи. Звертае ся увагу, що член Р. Н. Союза, який заявить, що хоче діставати часопись друковану латиньскими буквами, не буде дістава уже більше „Свободи“ друкованої по руськи.

Н126 Редакція.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“ ОДИНОКУ ЩИРО-РУСКУ ЧАСОПИСЬ.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подаю до відомости всім відділам „Сестрицтва Сьв. Ольги в Америці“, що 7-го Вересня (на Labor Day) сего року, відбуде ся Конвенція тогож Сестрицтва в Ню Йорку в гали церковній під ч. 332 E. 20th Str. Порядок Конвенції: Рано о год. 9-ій Служба Божа на інтенцію Сестрицтва, а по службі Божій парастас за померші сестри. Відтак по полудни зачне ся конвенція, котру отворить гол. предсідатель о. Підгорецкий. Взиваю всї делеґатки, щоби явили ся в той день на конвенцію на означений час. Так само запрашае ся всї Ню-Йоркскі сестри, котрі належать до головного тїла Сестрицтва, щоби того самого дня в вечер о 7-ій годинї зійшли ся до церковної галї, де дальше буде продовжатись конвенція, на котрій всї сестри того-ж сестрицтва можуть бути присутні.

Стефан Калакука, секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

І.
КАПРАЛЬ ТИМКО
або
ЩО НАС ГУБИТЬ

Народна мельодрама в 5-ьох актах.

Дійствуючі лиця.

Танас Нагірний .... П. Ґройко
Гафія, его жена .... Ю. Кільчицка
Оля, їх дочка ... А. Кільчицка-Вовчко
Тимко, капраль .... К. Сташків
Весиль, вояк .... В. Прокопик
Прокіп Горішний, війт...... А. Лавенґа
Михаїл Штудерний, присяж. ..Т. Сейка
Балтазар Скорицкий, писар Н. Яцишин
Гершко, арендар .... Гр. Демида
Микита Джус .... Т. Яцишин
Панько Кобрів .... І. Ганяк
Михась Парубок .... А. Діхтяр
І. парубок .... М. Станьчак
ІІ. „ .... Д. Ґаздайка
І. дїачина ... Ю. Шмокайло-Кільчицка
ІІ. „ .... М. Костишак

ІІ.
НА СТАРОСТИ ЛІТ

Образ з житя народа в 1-ім акті.

Дійствуючі лиця:

Семен, старий господар Ю. Бережницкий
Петро, старший син .... І. Ганяк
Олекса, молодший его син Д. Ґаздайка
Ганка, жінка Петра .... М. Стефанович
Івась, син Петра і Ганки Д. Завойский
Данило, сусід Петра ...... Т. Яцишин
Василь, „ „ .... М. Станьчак

відограють члени „Хору“ і читальні „Просьвіти“ на 7-ій улиці в гали „Просьвіти“ в Пітсбурґ, Па. дня 16-го Августа 1908 р. Початок точно о 7-ій годині вечером. Дохід на церков і на читальню. Тикети: Перший ряд 50 цнт., 2-ий, 3-ий, 4-ий. 5-ий, 6-ий по 35 цнт., а решта всї ряди по 25 цнт. Просимо о як найчисленнійшу участь всїх Русинів так Пітсбурских як і з околиці.

За Комітет:
Ізидор Костюк, заст. пред.
Іван Ганяк секр.
Гавриїл Федорчак, кас.

— **Для хорого письменника** зложили дальші жертви отсї Вп. ДД.:

Оголошено в числї 32-ім 94·30

Дня 1-го с. м. на весїлю у д. К. Климковського в Микис-Ракс, Па. за починoм д. Е. Бодяка жертвували слїдуючі гості: Т. Матлаґа 50 цнт., Ю. Климковський 35 цнт., по 25 цнт.: Е. Бодяк, Т. Хорощак Д. Тилїщак, М. Михалишин, Ю. Гошилик, Т. Рідот, С. Войтович; 15 цнт. І. Демай; по 10 цнт.: Т. Сушинський, І. Секула, Д. Салак, Д. Павелчак, І. Книш, І. Саляк, І. Рейда, Н. Н. Разом 3·55

За почином д. М. Білянського з Олифант, Па. жертвували: Іван Свала 1·00 дол; по 50 цнт.: М. Білянський і Д. Хомин; по 25 цнт.: Ст. Сисак, М. Юхвак і М. Хомин; 15 цнт.: Гавр. Тетерко. Разом 2·90

„Русько-Народ. Союз“ на підставі ухвали 10-ої головної конвенції в Філядельфії, Па. 200·00

Разом 300·75

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Їх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ, 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Ґут. Кульчицький Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексій Горбаль, Ansonia, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія.
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 324 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Андрей Ґела, Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!



„Союз“ — одинока русько народна організація в Америці.

Принимає членів **від 1 року до 40 літ житя.**

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А“ (ціле посмертне) $1000.00,
В разі смерти члена кляси „В“ половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „В“ 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.
В разі утрати. а) обох очий ніг або рук $1000.00.
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Для отець родини в шпитали божевільних. Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. Н. Секретарів Р. Н. Союза

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ax [illegible] чеках виписує ся імя [illegible] Sharshon, Shamokin, [illegible]. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз в викaзами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Стефурак Григорий, член Р.Н. Союза, від. 108 New York, N. Y. помер 31. Липня б. р. Небіщик походив з Галичини, міста Станіславів.

Бабіш Михаїл, член Р. Н. Союза, від. 71, Franklin Furnace, N. J. помер 23. Липня б. р. Небіщик походив з Угорщини села Белла, стол. Зеліна.

Олекса Миколай, син Николая і Юлії і член Молодечого Союза, від. 33., Northampton, Pa. помер 2. Червня б. р.

Чепеляк Михаїл, син Михаїла і Юстини, член Молодечого Союза від. 33. Northampton, Pa. помер 4. Липня б. р.

Олекса Юлія, донька Николая і Юлії, членкиня Молодечого Союза, померла 22. Липня с.р.

Винярчик Анна, донька Мартина і Марії, членкиня Молодечого Союза, померла 20. Липня б. р.

Барвінчак Іван, член Р. Н. Союза від. 78. Minersville, Pa., помер 20. Липня б. р. Небіщик походив з Галичини, села Яворник пов. Сянік.

Пищевят Василь, член Р. Н. Союза від. 76. Newark, N. J. помер 4. Липня б. р. Небіщик походив з Галичини села Чорна, пов. Ліско.

Ґостиля Фльорек, член Р. Н. Союза від. 33. Northampton, Pa. помер 25. Липня б. р. Небіщик походив з Галичини села Весела, пов. Березів.

Плебан Іван, член Р. Н. Союза від. 46. Plymouth, Pa. помер 22. Липня б. р. Небіщик походив з Угорщини села Змразовець стол. Земпл.

Вічна їм память!

Ч. 606 **КВІТ** $867.37

на вісімсот шісдесять долярів 37 центів, котрі Уряд Бр. і Іван Турковский отримали яко посмертну запомогу по Михайлі Турковскім з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.

McKees Rocks, Pa. 30. July 1908.
Іван Турковский.

Сьвідки:
Юрій Копчак,
Сопко Саляк.

Від місцевого Уряду **Р. Н. С.** в Америці. Від. 136.
Стефан Блажовский гр
Іван Фал секр.

Ч. 609 **КВІТ** $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Мих. Бережняк отримав яко посмертну запомогу по жені Олені з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.

Jesey City, N J. July 22, 1908.
Михаїл Бережняк.

Сьвідки:
Юрій Бережняк.
Гр. Підлипчак.

Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 4.
Н. Пупчик пр.
Гр. Підлипчак секр.

Рух відділах Р. Н. Союза.

CROSS FORK, PA., Бр. Усп. Пр. Д. Марії відд. 88 повідомляє всїх своїх членів, що річний мітинґ відбуде ся 23-го серпня 1908, на котрий кождий член має явити ся. Неявивший ся член заплатить $1.00 кари. Вибір нового уряду. Буде принимати ся нових членів за половину вступного до брацтва, а до Союза після статутів.

Іван Фецич, предс.

TRENTON, N. J., бр. сьв. Ів. Хрест. від. 121 взиває всіх своїх членів, щоб кождий безусловно явив ся на мітинґу дня 16-го с. м. в парохіяльній школі. На сїм мітинґу має установити ся речинець річного мітинґу, тому кождий член має безусловно вирівнати всї свої належитости. Неявивший ся член заплатить $1.00 кари. Початок міт. точно о год. 4-ій по пол.

Ст. Врабель предс.,
Ів. Паславский скр.

HOLYOKE, MASS., бр. сьв. Ів. Хрест. від. 52 повідомляє усїх своїх членів, що місячний мітинґ відбуде ся 16-го серпня с. р. точно о 2-ій год. по пол. в галї де звичайно. Важні справи кождий член мусить явити ся: неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник $1.00 кари.

Мих. Беля пр.,
Гр. Янїшевский скр

JERSEY CITY, N. J. Тов. Мол. Клюб Пост. від. 70 на річнім мітинґу дня 3-го липня с. р. вибрало слідуючий уряд на рік 1908|9: Лука Павелчак пр., Мих. Бережняк кас., Дмитро Саноцкий скр. Адр.: Dm. Sanocky, 366 Hollyday St., Jersey City, N. J.

Дм. Саноцкий скр.

MT. CARMEL, PA., бр. сьв. П. і П. відд. 5 подає до прилюдної відомости, що річний мітинґ відбуде ся 16-о серпня с.р. Справоздане касове і вибір нового уряду. Неявивші ся підпадають карі після статутів.

А. Гараксін, пр.
П. Валчко, кас.
Ів. Ялко, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуєм в "Свободі" по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

КОНКУРС.

Потрібний сейчас дякоучитель в парохії СС. Кирилла і Методія при старій церкві в Olyphant, Pa. — Платня $35.00 місячно і доходи. В міру заслуг дяко-учителя для парохії, платня буде підвисшена до $50.00 місячно.

Вимоги: 1) Докладне знане нотного сьпіву, так щоб міг управляти хором на 4 голоси.

2) Голос чистий тенорсвий

3) Безусловна тверезість і моральне поведене.

Розуміє ся само собою, що кандидат на сесю посаду мусить бути з пересьвідченя політичного Русином народовцем а не москвофілом.

Rev. P. S. Hryvnak,
Box 375, Olyphant, Pa. Lack. Co

ДЕ Є

Gernardo Spangnilla, Італієць, великого росту, лисий, орлиний ніс, з великим черевом, жонатий. Має перебувати в Брукдині, Н. И. Хто подасть мені його адресу дістане 50.00 дол. надгороди.

Peter Manko
616 Jugham Ave.,
West Seneca, N. Y.

ДЕ Є

Іван Тишко з Кошлак, пов. Збараж, Гал. Перебував десь в Ню Йорку. Просить ся подати його адресу:

Adam Osadczuk,
North Plain, Conn.

ТОВАРИШКИ ЖИТЯ

дівчини в віці від 18 до 24 літ, з кількасот дол. готівки, безусловно письменної пошукує молодець в віці 23 літ, властитель дому вартости 3000 д., та власт. ґросерні і бучерні. Голосити ся з залученем фотоґрафії до:

P. Demchuk, 3-4
1306 Jefferson Ave.,
Washington, Pa

НА ПРОДАЖ

дешево іконостас в цілком добрім стані, хороша різьбарска робота, з красними на полотні мальованими образами, 26 стіп широкий а 18 високий.

Голоситись на адресу:
Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375, Olyphant, Pa. Lack. Co.

ГЛЯДАЮ

Михаїла Завіска, з Кролика пов. Сянік, Гал. Має перебувати десь в Пенсильвенії коло твердого вуглья. В дуже важній справі просить ся зголосити до

Daniel Kuzmiak
6 Greenwich Str., New York. NY.

ХТО

хоче довідувати ся, що діє ся в старім краю, як борють ся Русини в Галичині о ліпшу долю, сей нехай запренумерує собі тижневник „Свобода“, яка виходить що четверга. „Свобода“ є ілюстрована часопись і коштує в Північній Америці на цілий рік 1 доляр. Гроші найліпше слати в рекомендованім листі під такою адресою:

Administration „Swoboda“, Lemberg, Galizien, Rynok № 10.

— Подає ся до загальної відомости, що Славяньске Еміґраційне Товариство (Slavonic Immigrant Society) перенесло свій офіс з 35 Broadway на 9 Old Slip, зараз коло стациї елевайтру на Ганновер Сквер.

ПОМІЧ НАТУРИ.

Є дуже много таких недуг, які зовсім не вимагають ліків. Вже сама натура їх лічить. Бо властиво взявши натура є завсїгди головним товчком, а лікар єї лиш допомагає, щоб приспішити виздоровлене і усунути болї або присилувати орґани до послуху натурі. В болючих і нищачих недугах орґанів травленя хорий безусловно не сьміє зволїкати з дня на день. Він конечно мусить мати добрі ліки і чим скорше їх дістане, тим ліпше для нього. Найліпшим ліком, яке він може найти се Трінера Еліксір Гіркого Вина. Він скріпляє усї орґана належачі до системи травленя. Механізм людського тіла вертає до первісної точности діланя а натура уже дальше сама утримує його в сім стані. Як лишень Ваш апетит перестане бути такий як звичайно, або коли лишень спостережете, що не все у Вас в порядку, то се знак, що сейчас мусите прийти натурі в поміч через заживанє Трінера Американского Еліксіру Гіркого Вина, а натура зробить уже дальше сама. Через сей лік приверне ся Вам чиста, здорова кров, сильні нерви і точне травленє. По всїх друґсторах.

Jos. Triner
616—622 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

Перший польський епископ для Америки і его приняте.

Недавно тому донесли американьскі польскі часописи, що американьскі Поляки дістали свого епископа. Є ним бувший парох міста Чікаґо, сьвящ. Павло Роде. В четвер 29-го с. м. відбулось таки в місті Чікаґо торжество рукоположене в чин архиерея (консекрація).

Як сьвяткували Поляки се торжество, описує польска часопись „Dziennik Chicagowski“ з дня 30 го липня с. р. Наведу в перекладі сї слова, пропускаючи менше замітні місця: „Польонія, не лиш в Чікаґо але ціла американьска, сьвяткувала вчера незвичайне сьвято: вчерашного дня відбулось рукоположене в чин Епископа о. Павла Роде, нашого земляка, першого Епископа в Сполучених Державах північної Америки.

З усіх закутин сего краю, з усіх станів, міст більших і менших, місточок і сіл, з'їхались земляки духовні та сьвітскі, щоб взяти участь в сім незвичайно дорогім серцям польским торжестві, а так вчерашний день від ранка до пізного вечера став одною величною, могучною, імпозантною манїфестацією. День був поґідний і горячий. Від вчасного ранка, бо уже від 7 ої год. рано, почали збиратись перед катедрою товпи народа, а поліція удержувала порядок.

По Преосьв. Епископа удали ся самоходами до парафії сьв. Архангела Михаїла, де Преосьв. був передше парохом. Перед церквою стояли товпи парохіян, що зібрались витати свого пароха, коли сей мав удатись до катедри по епископску мітру. Довго горнулись его люди до него, а він з усьміхом радости благословив усім, дякуючи за радісні оклики, які супровожав голос дзвонів церкви сьв. Михаїла. Перед 9 год. прибули усї під катедру при ул. Superior.

Тут повитали номіната зібрані уже епископи, мітрати і сьвященники, які прибрані в церковні ризи рушили походом, процесию до катедри. По переду ступав відділ кінної і пішої поліції, дальше представники війскових польских товариств, за ними міністранти епископскі, а дальше непроглядні ряди духовеньства з старшими духовниками і самим Номінатом. По 10 год. величезний сей похід війшов в катедру, де знов зібрались представники усїх польских орґанізаций і брацтв, преси, товариств ріжного рода та товпи народу, якого не могли помістити стіни сьвятині. Решта заняла улицю і площу перед катедрою. Місця перед престолом заняла старшина духовна, а середину церкви виповнило духовеньство так польске як і чуже, ческе, литовске, словацке, італійске та французке.

Обряд рукоположеня почав ся о год. 10 30. Около 12 год. епископ прибраний в усї ризи перейшов через церков благословлячи нарід, що з слезами в очах слїдив кождий його рух, бо-ж се preцінь благословив нарід перший его польский епископ в Америці.

По сім трогаючім уділеню першого епископского благословеня та по скінченю усїх приписаних обрядів, двигнув ся величезний похід в сім самім порядку назад до парохіяльного дому де відбув ся спільний обід уладжений для гостий стаpанем місцевого духовеньства, коштував пару тисяч долярів.

В гарно прибраній хоругвами салї засїла до обіду майже тисячка самих духовників. По промовах, около 4 ої год. в полудня, почали участники розходитись, а новопоставлений епископ удав ся до South Chicago. В вечірнім поході уряджeнім специяльно в честь номіната, взяло уділ після дуже докладних обчислень до 20 000 людий, виключно членів ріжних товариств. Ентузиязм був величезний, прямо не до описаня — радість, що Поляки діждались першого свого епископа, не дасть ся представити словами.

Около 10 год. вечером почав ся бенкет, а при столах в величезній салї засїли крім згаданого висше духовеньства товпи сьвітских людий. Посипались численні промови духовеньства і представників товариств, а усї они обертались около одної точки: Нарід польский знає поважати, цінити своїх пастирів, узнає і розуміє працю і добру волю свого борця. Ми не будем обоятно дивитись на тебе, ми поможем тобі тут на сім заточеню. Іди сьміло до мети, а на кождий поклик знайдеш сейчас серця міліонів польского народу, що разом з тобою чують, і т. д. і т. д.

Дальше годі й описувати. Може усе те аж до пересади посунене, але одно, що нас цікавити та застановити повинно, то се, як Поляки свого епископа приймають. І у нас анальоґічний (подібний) случай. І ми дістали свого Епископа з усіми правами, а не суфраґана (помічника епископа) як Поляки.

Чи ми его так витали, чи мав наш епископ з приходом на американьску землю одну приемну, веселу, піднеслу хвилю? Думаю, що ні! А чи сей епископ просив ся може до нас? Противно, ми самі бідкали, нарікали, добивались за утворенем руського епископства, а тепер? Чи ми дали нашому Епископу нагоду розпочати якусь працю, чи ми помогли Єму показати сьвітови, що і Русини є тут і ми можем бути сильні. Ні, ми першого ліпшого дурисьвіта будем слухати, такого, що десь фляшки полокав або недавно читати й писати учив ся—не хочу подавати поіменно — такого ми вислухаемо і одобрюемо его пляни.

Ударьмо ся в груди та скажім собі отверто, який ми нарід? Культурний, просьвічений, поступовий? Ні, і ще раз ні! Таке поступоване заведе нас в пропасть, ми згинем, пропадем марно і сліду по нас не стане. Берім примір з иньших народів, учім ся від других — та не злого, а доброго. Станьмо згідно до праці, допоможім одиницям доброї волі, а й у нас блисне промінь житя, надії на лучшу будучність.

С в і й.

З Олифанту, Па.

У нас є невеличкий кнутопоклонний штор, або цар окривославна буцвґарня. Відколи кнутопоклонеиіє з 30 фамілий згуртувало ся і побудовало сей вертеп, то від тоді ще аж до сього часу не мало воно змоги до чогось більшого прийти. Як було 30 фамілий, так і є тепер. Кождий розумний чоловік обходить сей вертеп, не наближуючись до нього, та відкрещуючись від нього мов від якої хороби. Навіть самому Богови сей вертеп здаєть ся став противний й Бог кинув на нього громом і розбив сей розбійничий вертеп. Се стало ся не так давно, таки сього літа, вдарив грім в сей кривославний царський штор й розшматував хрест на нім, та й самий штор розїхав ся. Сам Бог карає відступників від своеі прадідньої сьв. віри, сам Бог карає кацапських перекінчиків!...

До сього кацапського штору належать наші доморослі москалі з під Горлиць. Ладу межи ними та згоди не має й ніколи не буде, бо за них і Бог забув. Зрадників своїй сьв. вірі та свому народови Бог тяжко карає!.. Відколи вони стали кацапами, то вони все сварять ся й один другого хотів би зїсти живцем. Деякі з них уже хотять по вернутись до своеі старої церкви й прадідньої віри — але „завельо грошей спендовали“ на будову царославної „бучерні“. Але їх совість мучить, бо вони занапастили, запродали москалям свою родину, свої малі діти. Але є надія, що в недовгім часі вони відошлють російських шпигів разом з їхнім царославем до кнутодержця Миколи в матюшку Рассею. Не веде ся їм і на попах: той попадеть ся порядний піячиско, той гроші уміє з кишень дерти, а той з горівкою їде в сю „бучерню“ відправляти Службу. У них і з „псаловчиками“ не досить добре стоїть діло. Правда було два дурні, з котрих один уже попо-шпигом центової вартости, а другий скоро теж ним буде. А оце тепер вони мають псаловчика, який і сьпів добре провадить й до дітий добре „какає“ та „чтокає“ але біда. що сей „псаловчик“ походить з України, яка в лапах кацапського кнутодержця Миколи. Себ ще нічого, але він, ганебний „псаловчик“ дістав десь Шевченкові твори тай давай їх читати москалям з під Горлиць. Не досить Шевченкових творів, він ще дістав всіляких фонетичних книжок й читає, та ще й другим, себ-то москалям лемкам переказує, що вичитав в них. Нарешті по московська перестав „какати“, а уживає лишень українську бесіду. Зібрала сь кацапня горлицька на мітинґ і давай звідуватись у „псаловчика“, чи він має фонетичні книги. А він ганебний „пса-ловчик“, каже що „гей!“ Кацапня порішала вдатись до Його Високопреошпигівства а за лойєра адвоката обрали попа Владишевського, звісну „казьонщину“, яка була пастуками з „другою“-третю „казьонщину“ В.

Оттака то халепа трафила ся Олифанським кнутопоклонникам і „справдешнїй“ москаль „псаловчик“ зробив ся Українцем! Має бути, що він і був українцем Завели ся кацапи „висьвячуючи“ українця на москаля. Українець українцем завше був і буде! Того ніколи не було й не буде, щоби чоловік совісний, сьвідомий продав ся і запродав свій рідний нарід в кацапську неволю.

Радуй ся царо-кнутославе! Тягни по більше до себе сьвідомих українців: з них ти завше будеш мати хосен, як з цапа молока. А Ви москалї з під Горлиць, ошукані Русини Українці, опаматайтесь поки ще рано! Возьміть взірець з сього „псаловчика“ й наплюйте на царославе, бо воно є від чорта, а чорт той се кнутодержець Микола Романов! Ви уже досить переконали ся які то московські „сьвяті“ на З. Сапаап бейбі шапі (монастирі.) Не було сьвятїйшого від Іґумена Арсенія, але ви бачили як він виглядає з близька та ще побачите в недовзї більше скілько він лиха народови наробив разом з своїми комратами-шпигами.

Грицько Чалий.

Опановане воздуха.

З нагоди злетів бальона ґр Цеппеліна европейські дневники переповнені статями на тему опанования воздуха, причім Анґлійці звертають головну увагу на ролю бальонів підчас війни. Анґлійський майор Баден-Подвель, знаний аеронавт, оборонець Мафекінґу в Африці підчас війни з Бурами, по останній пробі лету з бальоном ґр. Цеппеліна заявив, що анґлійське правительство повинно визначити більшу суму на будову военного бальона. Безпечність краю вимагає безусловно, щоб Анґлія зірвала ся до діла, коли Німеччина стане будувати воздушну фльоту, зложену з бальонів типу ґр. Цеппеліна. Анґлійські праводавці повинні вже з тим погодити ся, що бальон до военних цілий перестав бути фантазиєю. В найблизшій европейській війнї бальони відограють важну ролю і та держава може числити на побіду, котра буде мати найшвидше і найліпшу узброену воздушну фльоту. Бальон Цеппеліна се знак, що Анґлія перестане бути островом і що наслідком того її величезна военна фльота не може бути одинокою охоронною лінією. Тузин панцирників типу „Dreadnought a“ не здержить від Анґлії воздушних кораблів, що мчать ся високо. Ті воздушні кружляки будуть могли незабаром брати з собою машинові гармати і ділати при їх помочи зачіпно. — В тій справі оголосив віденський дневник „Zeit“ розмову свого кореспондента в Берліні з майором Ґросом командантом німецького аеровавтичного баталіона. Майор ґоворив, що на разі бальони призначені до реконансової служби, а на будуче аж до зачіпної акциї при помочи кидання каблів. Спеціяльно Французи при будові своїх моторових воздушних кораблів з гори числили ся з ужитєм вибухових набоїв і навіть робили в сім напрямі проби під Туль, котрі вопали успішно Коли ходить о цїли великі розмірами — каже майор Ґрос — великі відділи війск, форти, панцирники, то їх поцілити буде дуже легко з воздушного корабля, Поцілити набоями з воздуха поодинокі батериї, мож буде вже труднїйше, хотяй дуже можливе. що аеростат при помочи відповідного маневрования може над батерією удержати ся недвижимо якийсь час. Однак воздушний корабель не може поки що розпоряджати великою скількостаю вибухового материялу: двигне найбільше 200 300 кільоґрамів, а се не вистарчає. щоб новочасний панцирник зробити нездатним до бою. Великі панцирні ґранати, уживані до острілювания военних кораблів, містять в собі значну скількість вибухової материї, але оден влучний вистріл не вистарчає до знищення більшого корабля До того влучність вистрілу з бальона є менша, як зі суші або корабля. Впрочім кораблї будуть могли на будуче боронити ся перед вистрілами з гори більшою охороною покладу та уставленєм на нім гармат, що стріляють у всіх напрямах. Якесь почуванє неспокою огортає спершу залогу з причини неприятеля, що мчить ся невидимо у воздусі, але се почуване скоро слабне на гадку, що той ворог знов не такий страшний Майор Ґрос не вірить поки що, аби при помочи воздушної фльоти можна зруйнувати цілу военну фльоту. Теперішні моторові воздушні кораблї мають за малий промінь ділання, бо найбільше перебута дорога виносить ледви 350 кільометрів, а в додатку не панують вони цілковито над противними вітрами Але навіть і в разї цілковитої свободи рухів моторового бальона майор Ґрос уважає тверджене Баден-Подвеля, що Анґлія перестане бути островом, пересадним. Тепер фльотиля воздушних кораблів могла би лише атакувати блюкуючу военну ескадру. В кождім разї моторові бальони будуть на самперед випробовані в сухопутній війнї. Дальше каже майор Ґрос що до військових цілий невистарчають бальони одного типу, але треба мати фльотилю мішану. Пр. до бою кріпосного треба малих бальонів. поворотних і рухливих, котрі є менше доступні для ворожих вистрілів. Величезний бальон Цеппеліна надаєть ся до великих стратеґічних задач, до їзди понад цїлий край до служби розвідової, щоби пізнати ворожу мобілізацию і перешкаджати їй Вкінци що до практичної вартости бальона ґр. Цеппеліна заявив майор Ґрос, що треба ждати на дальші висліди проб.

Всячина.

Час то гроші. В пристани в Лівернули стояв корабель готовий до виїзду. Якийсь молодий, елеґантно убраний пан, очевидно з купецького стану, прощав ся на помості з якоюсь дамою, котра мала тим кораблем відїздити. Він устиснув єї кілька разів і поцілував а відтак пішов чим скорше, щоби дати ся перевезти на беріг. На березї побачив він якогось мужчину, котрий видко немав що робити і розглядав ся, тому спитав его, чи не хотів би він собі заробити пять шілінґів (1·50 дол.)

— Чому би ні! — відповів той живо.

— Видите онту даму на кораблі?

— Виджу. відповів робітник.

— То моя жінка, що їде до Нового Йорку. Она буде певно чекати, щоби я тут постояв та вимахував хусточкою, аж корабель відпливе так далеко, що вже нїчого не буде видно. Може ні?

— Розуміє ся. що так!

— Але у мене нема на то часу бо я дуже занятий. Моя жінка трохи не довиджує і длятого то нічого не зашкодить, коли ви за мене будете вимахувати хусточкою. То велика біла хусточка з червоними берегами, котру она пізнає, що то моя.

— А як ваша жінка буде дивити ся через дальновид?

— В такім случаю будете мусіли заслонити собі лице, так, щоби то здавало ся, що плачете.

— Але то буде два шілінґи дорозше коштувати.

— Нічого не вадить — час то гроші. Лиш уважайте добре. Можете їй післати й кілька поцілуїв рукою. Скажім: по три пенси за штуку.

Глянувши на годинник, побіг купець чим скорше до міста. Єго заступник сповнив совісно принятий на себе обовязок а тота робота так єму сподобала ся, що він постановив собі стати фаховим працальником.

В обороні індиянської мови. На конґресі, який відбув ся недавно в Клївленді (Огайо) в справі національної просьвіти, відчитав Ґ. Президент реферат про індиянське питанє. Він заявив. що поведенє правительства з Індиянами просто варварське. Червоношкірі обовязані відпекувати ся мови своїх батьків, а той примус спиняє інтелєктуальний розвиток і рівнаєть ся убійству душі індиянського племени. Державні школи знищили питому індиянському племени штуку, народні перекази і казки, поезию та штуку. Результат „вихованя“ Індиян американською школою такий, що відобрано йому змогу розвивати вроджені прикмети, при котрих могли багато зробити.

Хосенність суниці. Анґлійський тижневник „Lancet“ подає в однім з послїдних зошитів довшу розвідку про суницю. Передовсім звертає увагу на ідіосінкразию, що виступає часто у дітий і старших людий. а котра проявляєть ся висипкою по спожитю хочби кількох ягід. З другої сторони почути можна погляд, що суниці ділають дуже благодатно на орґани травленя і шкірні недуги. І справді лікарські досьвіди стверджують обі ті прикмети. Завдяки ділану первнів, які містить в собі сок суниць, зварений на твердо білок розпускаєть ся, коли піддати його діланю того соку. Сирий сок инших овочів має також прикмети, що пособляють травленю, і містить в собі творива, подібні до тих, які находять ся в суниці Особи, засуджені на дисту, що виключає споживанє цукру, можуть сьміло їсти суниці, бо цукор, який в них містить ся, не ділає шкідливо. Не ствердженю ще доси, чи суниці помагають в подаґрі, але відомо, що містячи в собі богато алькалічних солий, очищують кров. Являють ся також знаменитим средством на шкорбут. Однак суниці мають не лише додатні прикмети; ділають також на орґанізм відємно, бо коли не сполокані, можуть ширити недуготворні заразки. Суниця лекше від инших овочів і ягід може принести недуготворні заразки, тому що росте при самій земли.

Книжки

які можна дістати в окладі книжок „Свободи“:

Америка	15 ц.
Ангел та пустельник і т. і.	15 ц.
Біблія велика	2 дол.
Борба кляс і чому робітники організують ся	15 ц.
В Старім і Новім краю	25 ц.
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7.	15 ц.
Дещо з історії. православної місії в Америці	10 ц.
Дещо про зьвірята	30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5.	15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6	15 ц.
Драгоманів	25 ц.
Еміґрант	15 ц.
Жовнір	10 ц.
Журавлі	10 ц.
Житє Ісуса Христа	1.50 дол.
Житє зарібки, організації і т. п. в С ол. д жавах	15 ц.
Земельне питан	15 ц.
Зуб за зуб	10 ц.
Казки про Жид'в	10 ц.
Історія Руси з образками	10 ц.
Капітал і праця	15 ц.
Книжка Рахункова	50 ц.
Казки про Жидів	15 ц.
Марія	10 ц.
Многострадальний народ, огляд історії українського народу	20 ц.
Навернений Грішник	20 ц.
Народний рух австро-угорських Русинів	15 ц.
Новий Завіт	2 дол.
Образки і загадки	10 ц.
Оповіданя	15 ц.
Оповід. про заздрих богів	10 ц.
Про відступників від рос. православія	10 ц.
Про нутро землі	25 ц.
Підземні скарби	25 ц.
Покуса	10 ц.
Псалтир	1 дол.
Релігійні вірованя старинних народів	20 ц.
Розмова Поляка з Русином	10 ц.
Смерть	10 ц.
Стародавні казки та оповіданя	15 ц.
Степові люде	15 ц.
Страйк	20 ц.
Стріляй на смерть. робітнича драма	15 ц.
Товариска ворожка	15 ц.
Унія в Америці	20 ц.
Хто з чого жиє	15 ц.
Які то є люди на землі, з 20 образками	50 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати	15 ц.
Через кордон	15 ц.
Якої нам треба науки	5 ц.
Руско-англійский тлумач	60 ц.
Польско-англійский тлумач	60 ц.
Коляди	15 ц.

Молитвенники в красній оправі

Бог Надежда моя	2.50 дол.
Хліб Душі	2.50 „
Druh Duszi	1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.)	.75 ц.
Молитвенник малий	1.50 дол.
Вінець	1.50 „
Зборник	2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторскі церковні	10 ц.
Книжочки Братскі	10 ц.
Метрики хрещеня	3 ц.
Метрики шлюбні	3 ц.
Метрики смерти	3 ц.
Поминик померших душ	10 ц.

Пишіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York, N. Y.



